Olimpiada interdisciplinară CULTURĂ ȘI SPIRITUALITATE ROMÂNEASCĂ
(Limba și Literatura Română și Religie - LICEU)
Etapa județeană/a sectoarelor municipiului București
Probă scrisă
29 martie 2025

Clasa a X-a

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

PARTEA I **40 de puncte**

Se dă textul:

La Universitate a întâmpinat greutăți așteptate și neașteptate. [...] Între profesor și elev s-au statornicit niște legături ca între un duhovnic și un dreptcredincios.

Cunoscător al sufletului omenesc, profesorul a înțeles repede neastâmpărul lui Apostol și l-a îndrăgit. I se părea că tânărul acesta, ros până în temelii de îndoieli, e reprezentantul tipic al unei generații care, pierzând credința în Dumnezeu, se înverșunează a găsi ceva în afară de sufletul omului, un Dumnezeu științific, lipsit de taine și de necunoscut, un adevăr absolut, în dosul căruia să nu mai fie nimic, în care să se cuprindă și să se lămurească chiar și neantul... Seninătatea și simpatia profesorului au potolit încetul cu încetul avântul studentului. Chiar în prima vacanță universitară Apostol a venit acasă cu o „concepție de viață” pe care toată vara a explicat-o lui Alexandru Pălăgieșu, devenit notar în Parva.

— Omul singur nu e cu nimic mai mult decât un vierme, spunea studentul cu o încredere parc-ar fi descoperit piatra filozofală. O licărire de conștiință trecătoare... Numai colectivitatea organizată devine o forță constructivă, dragă prietene! Singularizat, omul se pierde, pe când într-o colectivitate orice sforțare își găsește locul ei și toate împreună contribuie la înălțarea fiecărui individ, precum activitatea comună a tuturor colectivităților apropie omenirea de Dumnezeu... Azi, din pricina lipsei de organizare, nouăzeci la sută cel puțin din munca creierului omenesc se risipește, închipuiește-ți ce-ar fi când s-ar uni, printr-o organizație perfectă, sforțările mintale ale tuturor oamenilor spre aceeași țintă!... Câți oameni trăiesc azi pe pământ? Două miliarde, să zicem... Ei bine, ar mai exista oare necunoscutul dacă două miliarde de kilograme de materie cenușie, într-un avânt comun, ar porni la asaltul porților închise?

— Adică, mai pe românește, să facem ceea ce facem cu toții, zise notarul. Să ne facem datoria către stat, nu-i așa?... Apoi asta spun și legile noastre...

— Nu, nu legile... Conștiința să-ți dicteze datoria, nu legile...Mare deosebire! se înflăcără Apostol, reîncepând furtunos explicațiile.

Liviu Rebreanu, *Pădurea spânzuraților*

A. Scrie răspunsul, în enunțuri, pentru fiecare dintre cerințele de mai jos, cu privire la textul dat. **20 de puncte**

1. Notează două motive literare prezente în text. **4 puncte**
2. Identifică o trăsătură a lui Apostol, precizând modalitatea de caracterizare utilizată. **4 puncte**
3. Precizează tipul de narator din text, ilustrându-l prin două exemple. **4 puncte**
4. Prezintă, în două enunțuri, relația dintre Apostol și profesorul său. **4 puncte**
5. Comentează, în 40-60 de cuvinte, semnificația secvenței: *— Nu, nu legile... Conștiința să-ți dicteze datoria, nu legile...Mare deosebire!* **4 puncte**

B. Redactează un eseu de minimum 200 de cuvinte în care să prezinți *rolul raportului dintre individ și colectivitate în formarea conștiinței,* valorificând textul dat, dar și experiența personală și culturală/religioasă. **20 de puncte**

În redactarea eseului, vei avea în vedere:

— prezentarea propriei viziuni asupra rolului raportului dintre individ și colectivitate în formarea conștiinței; **6 puncte**
— ilustrarea viziunii prezentate cu două secvențe comentate din text; **4 puncte**
— valorificarea a două experiențe, una personală și una culturală/religioasă; **6 puncte**
— dezvoltarea unui punct de vedere original asupra temei. **4 puncte**

PARTEA a II-a **40 de puncte**

Se dă textul:

Deci cunoașterea și aprecierea datoriei morale aparține, în primul rând, fiecărei persoane umane ca o condiție esențială a demnității sale. Prima datorie a fiecăruia este să-și cunoască datoria și să și-o asume fără intervenția altuia, chiar bine intenționată. Aceasta nu înseamnă, însă, că asumarea datoriei este o realitate care ține doar de bunul plac al fiecăruia. Dimpotrivă, datoria morală concretă este realitatea prin care legea morală obligă conștiința și angajează existența integrală a Omului. Mântuirea sa poate să depindă de atitudinea sa într-un caz dat. Neasumarea datoriei este expresia unei atitudini negative față de legea morală, care lezează demnitatea omului ca ființă morală, după cum împlinirea datoriei o întărește. (...)

Se încred nemăsurat și semeț în harul și îndurarea lui Dumnezeu cei ce au conștiința laxă și socotesc că oricât de multe și grele păcate ar face, Dumnezeu, în bunătatea Sa nemărginită, îi va ierta, fără ca ei să dea vreun semn de îndreptare. Socotință greșită, căci Dumnezeu iartă orice păcat, dar cu condiția ca să te pocăiești, să te lepezi de păcat și să te îndrepți.

Disperă de îndurarea și bunătatea lui Dumnezeu cei care au conștiința scrupuloasă, adică își închipuie că păcatele lor sunt atât de mari, încât Dumnezeu, care este nu numai bunătatea dar și dreptatea și sfințenia absolută, nu-i va ierta niciodată, chiar de ar face fapte bune. (...)

Sfânta Scriptură a Primului Testament vorbește de existența conștiinței morale, dar fără să aibă un cuvânt special pentru definirea ei. (...) Semnificative ni se par cuvintele Sfântului Ioan Gură de Aur: „Dumnezeu, creând pe om, a sădit în fiecare judecata dreaptă a binelui și a răului, adică norma conștiinței”.

Pr. Popa Gheorghe, *Introducere în Teologia morală*

A. Scrie răspunsul, în enunțuri, pentru fiecare dintre cerințele de mai jos, utilizând informații din textul dat. **20 de puncte**

1. Transcrie fragmentul în care este descrisă condiția esențială a demnității umane. **4 puncte**
2. Enumeră tipurile de conștiință prezentate în textul dat. **4 puncte**
3. Menționează câte un motiv pentru care se află în eroare*:* oamenii care *se încred nemăsurat și semeț în harul și îndurarea lui Dumnezeu*, respectiv oamenii care *își închipuie că păcatele lor sunt atât de mari, încât Dumnezeu [...] nu-i va ierta niciodată, chiar de ar face fapte bune*.
4. Prezintă, în 40–60 de cuvinte, valorificând textul dat, modul în care exercitarea datoriei este influențată de atitudinea față de legea morală. **4 puncte**
5. Explică, în 40–60 de cuvinte, cuvintele Sfântului Ioan Gură de Aur. **4 puncte**

B. Redactează un eseu, de minimum 200 de cuvinte, despre *influența conștiinței asupra demnității umane,* valorificând experiența ta culturală și/sau religioasă. **20 de puncte**

În redactarea eseului, vei avea în vedere următoarele:
- corelarea conținutului textului cu reperul tematic propus; **6 puncte**
- valorificarea unor concepte specifice din sfera valorilor religioase (explicarea a două tipuri de conștiință, altele decât cele exemplificate în textul dat prin raportare la exemple biblice); **6 puncte**
- enunțarea a două judecăți de valoare care să valorifice experiența ta culturală și/sau religioasă; **6 puncte**
- dezvoltarea unei viziuni originale asupra temei. **2 puncte**

REDACTARE **10 puncte**

Pentru redactarea întregii lucrări se acordă **10 puncte**, astfel:
- existența părților componente; **2 puncte**
- coerența exprimării (logica formulării enunțurilor, în răspunsurile referitoare la itemii semiobiectivi; logica înlănțuirii ideilor, în compuneri); **6 puncte**
- utilizarea limbii literare (stil și vocabular potrivite temei, claritate a enunțului, varietate a lexicului, sintaxă adecvată); **1 punct**
- respectarea limitelor de cuvinte. **1 punct**